

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Мірошниченко І.С., Бондар Ю.А., Баранов В.В.

МАКРОЕКОНОМІКА

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

спеціальність 073 «Менеджмент»

ОПП «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень»,
ОПП «Менеджмент туристичної індустрії»,
ОПП «Інформаційний та проектний менеджмент»

м. Кропивницький
2024 р.

УДК330.101.54

Рецензент: Панченко В.А.— завідувач кафедри менеджменту авіаційної діяльності, д.е.н., професор.

Мірошниченко І.С., Бондар Ю.А., Баранов В.В.

Макроекономіка: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи. Кропивницький: ЛА НАУ, 2024. 38 с.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи, розроблені відповідно до робочого навчального плану та робочої програми навчальної дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів вищої освіти, першого бакалаврського рівня, спеціальності 073 «Менеджмент».

Методичні рекомендації для самостійного опрацювання містять: зміст, вступ, пояснювальну записку із загальними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи, схему навчальної дисципліни, тематичний план, питання для самостійного опрацювання та самоперевірки, тестові питання, практичні задачі для самостійної роботи та інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни.

Розглянуто та рекомендовано до розгляду на науково-методичній раді академії на засіданні кафедри менеджменту авіаційної діяльності, протокол від 25 вересня 2024 року №2, розглянуто на науково-методичній раді академії та рекомендовано до видання та використання в освітньому процесі, протокол від 08 жовтня 2024 року №2.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	5
1.1. Мета та значення навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівців	5
1.2. Місце навчального курсу та його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами	5
1.3. Цільова настанова	5
2. Схема навчальної дисципліни	7
3. Тематичний план	9
4. Зміст самостійної підготовки	11
4.1. Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки	11
4.2. Комплект тестових завдань з навчальної дисципліни	15
4.3. Комплект типових задач/ситуаційних вправ з навчальної дисципліни	26
5. Питання до підсумкового контролю	34
6. Список рекомендованих джерел інформації	35

ВСТУП

Формування висококваліфікованого фахівця вимагає самостійності в проведенні аналізу досліджень, вирішенні виробничих ситуацій і вміння доводити вибір в реальних виробничо-організаційних умовах господарювання підприємства. Предметом навчальної дисципліни «Макроекономіка» є вивчення функціонування економіки в цілому на національному та міжнародному рівнях. Макроекономіка аналізує загальні економічні процеси і явища, такі як: економічне зростання, безробіття, інфляція, державний бюджет, грошова політика та міжнародна торгівля. Основна увага приділяється сукупним показникам, таким як валовий внутрішній продукт (ВВП), сукупний попит і пропозиція, інвестиції, споживання, державні витрати та їх взаємозв'язок на макrorівні. Закріплення теоретичних основ з навчальної дисципліни «Макроекономіка» здійснюється через одну з ефективних форм підготовки - самостійну роботу здобувачів вищої освіти, протягом викладання лекційного матеріалу і вирішення практичних завдань.

Ці три складові будуть сприяти:

- формуванню логіки макроекономічного мислення і економічної культури;
- закріпленню теоретичних і практичних базових методів пізнання макроекономічних процесів;
- набуттю належних навичок раціональної макроекономічної поведінки, опираючись на концептуальні основи ринкової економіки та особливості функціонування сучасних ринків в умовах глобалізації;
- вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю;
- оволодінню комплексом навичок пізнання, аналізу, оцінці, вибору з обґрунтуванням відповідних варіантів;
- формуванню науково-дослідного і аналітичного світогляду та вмінню його ефективного використання в практичній діяльності.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти - важлива складова навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння здобувачами вищої освіти знань та їх реалізації, формує вміння вчитися і займатися науковою роботою, а також є основним засобом освоєння навчального процесу здобувачами вищої освіти в позалекційній час.

Мета самостійної роботи - сприяти більш глибокому засвоєнню здобувачами вищої освіти знань з навчальної дисципліни «Макроекономіка» і формуванню самостійності, як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати і контролювати свою діяльність.

Метою самостійної роботи є поглиблення та закріплення знань, отриманих під час лекцій і практичних занять, розвиток навичок критичного мислення, самостійного аналізу макроекономічних процесів та явищ, а також формування вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці. Самостійна робота дозволяє здобувачам вищої освіти розвивати здатність до вирішення макроекономічних завдань, опрацювання економічних даних, підготовки аналітичних матеріалів і проведення досліджень у сфері економічної політики. Вона сприяє розширенню інтелектуальної самостійності студентів і формуванню відповідальності за своє навчання та професійний розвиток.

Завданням самостійної роботи здобувачів вищої освіти є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація отриманих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань і наукових робіт, а також виявлення прогалин в системі знань з предмета.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Макроекономіка» визначається навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями викладача. Самостійна робота здобувачів вищої освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка»: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектом лекцій тощо.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета та значення навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівців. Навчальна дисципліна «Макроекономіка» є обов'язковою компонентою ОПП «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень», ОПП «Менеджмент туристичної індустрії» та ОПП «Інформаційний та проектний менеджмент» циклу професійної підготовки менеджерів. У сучасних умовах велике значення набули питання стабільного економічного розвитку, регулювання економічних циклів, зменшення безробіття, боротьби з інфляцією та забезпечення фінансової стабільності держави. Вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіки» надає здобувачам вищої освіти інструменти для розуміння цих явищ та розробки ефективних економічних рішень.

Макроекономіка - це фундаментальна наука, яка постійно розвивається, і вона об'єднує різні концепції та методи дослідження, спрямовані на розуміння та прогнозування економічних явищ на національному та глобальному рівнях. Вона інтегрує аналіз таких важливих елементів, як економічна стабільність, фінансова та монетарна політика, цикли економічної активності, міжнародні фінансові відносини, а також взаємодію державного та приватного секторів. Завдяки дослідженню макроекономічних процесів, наука допомагає розробляти політику, яка впливає на добробут країн, регулює економічні кризи та забезпечує сталий розвиток. Сьогодення вимагає особливої уваги щодо визначення сутності та характеру економічних законів, а також взаємозв'язку економіки та економічної політики у суспільстві.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок для аналізу й розуміння функціонування національної та світової економіки. Здобувачі вищої освіти вивчають основні макроекономічні показники, такі як: валовий внутрішній продукт (ВВП), інфляція, безробіття, державний борг і міжнародний платіжний баланс, щоб зрозуміти їх вплив на економічні процеси. Опанування цієї навчальної дисципліни сприятиме досягненню необхідної кількості знань та вмінь для найбільш ефективної реалізації у руслі набутої професії.

1.1. Місце навчального курсу та його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» передбачає набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу та інтерпретації макроекономічних показників і процесів, які впливають на функціонування національних та міжнародних економічних систем.

У даному навчальному курсі аналізуються основні макроекономічні явища та процеси, такі як економічне зростання, ділові цикли, інфляція, безробіття, державний бюджет і борг, міжнародна торгівля та платіжний баланс. Окрема увага приділяється вивченню макроекономічних моделей, які пояснюють взаємозв'язки між сукупним попитом і пропозицією, впливу державної фінансової та монетарної політики на економіку, а також ролі центрального банку у регулюванні грошового обігу та контролі інфляції. Також розглядаються питання глобалізації та інтеграції економік, їх вплив на внутрішні економічні процеси, зокрема, через механізми валютних курсів та міжнародних фінансових потоків. Цей аналіз допомагає зрозуміти взаємозв'язки між економічними явищами та розробляти стратегії для вирішення макроекономічних проблем.

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» належить до числа економічних дисциплін, що спирається на фундаментальні економічні теорії, принципи та математичні моделі, які дозволяють аналізувати і прогнозувати функціонування національної та глобальної економіки, а також є базисом для таких навчальних дисциплін, як: «Економіка і фінанси підприємства», «Міжнародні економічні відносини», «Фінанси, гроші та кредит», «Зовнішньоекономічна діяльність», «Господарське право».

1.2. Цільова настанова. В результаті вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

- предмет і метод макроекономічної науки;
- основні показники макроекономічного розвитку та методи їх вимірювання;

- сутність, особливості та структуру економічних систем, методи і моделі макроекономіки;
- закономірності функціонування та розвитку макроекономічних явищ;
- можливі наслідки тих чи інших макроекономічних подій;
- базові моделі рівноваги, механізм складових макроекономічної політики: фінансової, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної тощо.

Уміти:

- розкривати суть сучасної макроекономічної теорії;
- володіти сучасними методами економічного аналізу;
- визначати основні макроекономічні проблеми держави;
- застосовувати отримані знання для практичних цілей, аналізувати стан макроекономічної системи держави, її проблеми та перспективи розвитку;
- враховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- за результатами аналізу законодавчо-нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці.

При вивченні навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набуває наступні компетентності, з урахуванням вимог освітньої програми, відповідно до спеціальності та освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності:

- здатність реалізувати свої економічні права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності економічних свобод та необхідність їх сталого розвитку, з дотриманням верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу загальнотеоретичних понять та економічних явищ;
- здатність застосовувати загальнотеоретичні знання для розв'язання конкретних пізнавальних та практичних завдань;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями змісту макроекономіки;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- уміння приймати обґрунтовані рішення та розв'язувати проблеми.

Фахові компетентності:

- здатність до критичного та системного аналізу економічних явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності в сфері авіаційної галузі;
- здатність визначати належні та прийнятні для економічного аналізу факти;
- здатність застосовувати знання з основ економічної теорії, аргументувати і відстоювати власну позицію;
- здатність аналізувати економічні проблеми, формувати та обґрунтовувати економічні позиції на основі поняттєво-категоріального апарату про економічні явища;
- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх економічної природи;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання:

- з'ясовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина;
- демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи;
- вміти оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;
- демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

2. СХЕМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Год. самост. роботи	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Методологічні основи макроекономічного аналізу			
Тема 1. Предмет, метод та функції макроекономіки	4	Знати предмет макроекономіки, становлення та розвиток макроекономіки. Схарактеризувати об'єкт та суб'єкт макроекономіки. Розуміти макроекономічну систему, її суб'єкти, проблеми і суперечності. Знати функції макроекономіки. Розуміти макроекономічні суб'єкти та їх взаємодію. Знати макроекономічні об'єкти та їх взаємодію. Розуміти макроекономічне прогнозування.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	4	Знати економічний кругообіг й методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Схарактеризувати систему національних рахунків (СНР) як нормативну базу макроекономічного рахівництва. Розуміти основні макроекономічні показники. Знати методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Розуміти індекс цін і дефлятор.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції	4	Знати сутність та структуру сукупного попиту. Розуміти сукупну пропозицію та чинники, які впливають на сукупну пропозицію. Аналізувати цінові фактори, які впливають на сукупний попит. Будувати класичну криву сукупного попиту та сукупної пропозиції. Розуміти рівновагу сукупного попиту та сукупної пропозиції.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Змістовий модуль 2. Національний ринок та його рівновага			
Тема 4. Споживання, заощадження та інвестиції	8	Знати сутність споживання і заощадження. Розуміти середню схильність до споживання й заощадження. Розуміти граничну схильність до споживання та заощадження. Знати роль інвестицій в економіці. Розуміти сутність мультиплікатора. Знати особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації національної економіки.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 5. Класична модель макроекономічної рівноваги. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM	8	Знати рівновагу економічних систем та механізм її забезпечення. Розуміти рівновагу національного ринку у моделі IS-LM. Знати структуру класичної моделі макроекономічної рівноваги: взаємодію ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій. Вміти аналізувати гіпотези класичної моделі рівноваги.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття

Змістовий модуль 3. Макроекономічна політика			
Тема 6. Фіскальна політика держави. Монетарна політика	6	Знати сутність фіскальної політики. Розуміти сутність монетарної політики. Характеризувати податки як основне джерело доходів держави. Вміти аналізувати прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету. Знати державні видатки і їх структуру. Розуміти вплив монетарної політики на економіку.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 7. Циклічні коливання та економічне зростання	6	Знати макроекономічну нестабільність і нерівномірність економічного розвитку. Розуміти циклічні коливання та їх види. Знати державне антициклічне регулювання. Розуміти сутність економічного зростання. Вміти аналізувати економічне зростання та економічний розвиток.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 8. Інфляція та антиінфляційна політика. Безробіття та політика зайнятості	8	Знати сутність інфляції як макроекономічного явища. Розуміти антиінфляційну політику держави і її роль у стабілізації економіки. Знати види безробіття: фрикційне, структурне й циклічне. Знати економічні та соціальні наслідки безробіття. Вміти аналізувати чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття
Тема 9. Макроекономічна політика у відкритій економіці	6	Знати механізм зовнішньоекономічної політики. Розуміти порівняльні та абсолютні переваги. Знати платіжний баланс і його структуру. Розуміти валютний курс та міжнародні системи валютних курсів. Знати зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Розуміти міжнародний потік товарів та капіталів.	Написання рефератів, есе, доповідей, презентація, розв'язування тестів, відповіді на питання, визначити та записати в глосарій ключові поняття

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема 1. Предмет, метод та функції макроекономіки.

Основна проблема макроекономіки. Роль макроекономіки в житті суспільства. Історія розвитку макроекономіки. Макроекономічні потреби, блага, ресурси і результати. Необмеженість потреб. Обмеженість ресурсів. Сучасна філософія макроекономіки. Підвищення ефективності використання економічних ресурсів як спосіб підвищення рівня задоволення матеріальних потреб. Практична функція макроекономіки. Об'єкт і предмет макроекономіки. Завдання макроекономіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Методологія макроекономіки. Економічна система та ефективність її функціонування. Типи економічних систем. Методи дослідження національної економіки. Макроекономічне моделювання. Макроекономічна політика та її суб'єкти. Агреговані показники і функціональні взаємозв'язки між ними. Екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Економічний кругообіг у простій економічній системі. Структура моделі економічного кругообігу. Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи системи національних рахунків. Сутність, методологічні принципи та основні категорії системи національних рахунків(СНР). Основні категорії системи національних рахунків: інституціональна одиниця, сектори, економічні операції, рахунки. Основні макроекономічні показники СНР: економічний зміст та методика обчислення. Проміжна продукція, кінцева продукція і ВВП. Валовий внутрішній продукт: економічний зміст та методи розрахунку. Виробничий метод, розподільний метод, метод кінцевого використання. Номінальний і реальний ВВП. Базовий і поточний періоди, фактичні (поточні) та порівнянні (постійні) ціни. Сутність дефлятора ВВП та індексу споживчих цін, їх порівняльна характеристика. Ефективність національної економіки та її показники. Тіньова економіка.

Тема 3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Сукупний попит. Відмінності сукупного попиту від однотоварного попиту. Структура сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори, які впливають на сукупний попит: зміна процентної ставки, ефект багатства, обсяг та структура імпорту. Крива сукупного попиту. Нецінові фактори, які впливають на сукупний попит. Сукупна пропозиція. Поняття сукупної пропозиції. Короткострокова і довгострокова криві сукупної пропозиції. Зсуви кривих короткострокової та довгострокової сукупної пропозиції. Основні цінові та нецінові чинники впливу на сукупну пропозицію. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію: цінові фактори - зміна процентної ставки, зміна рівня цін; нецінові фактори - зміна цін на ресурси, продуктивності праці, правових норм. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва. Три варіанти макроекономічної рівноваги. «Сукупний попит - сукупна пропозиція» як базова модель економічної рівноваги. Довгострокова й короткострокова рівновага.

Тема 4. Споживання, заощадження та інвестиції.

Споживання і заощадження. Дохід кінцевого використання і споживання. Функція споживання. Споживання як функція доходу кінцевого використання. Функція заощадження. Середня схильність до споживання й заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Теорії споживання. Чинники споживання і заощадження, не пов'язані з поточним доходом. Види заощаджень. Інвестиції як компонент сукупних витрат. Роль інвестицій в економіці. Нестабільність інвестицій. Інвестиції в економіку України. Сутність мультиплікатора. Парадокс ощадливості. Вплив інвестицій на обсяг національного виробництва. Модель акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора.

Тема 5. Класична модель макроекономічної рівноваги. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM.

Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення. Рівновага ринкової економіки. Передумови й еволюція розвитку класичної моделі макроекономічної рівноваги. Класична модель макроекономічної рівноваги: взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій. Гіпотези класичної моделі макроекономічної рівноваги. Ринок ресурсів. Умови рівноваги ринку праці. Визначення рівноважного обсягу виробництва. Ринок грошей та його рівновага. Ринок товарів. Ринок заощаджень. Загальна рівновага на ринках товарів і послуг, грошей та цінних паперів. Модель IS-LM - як аналітичний засіб макроекономічної політики.

Тема 6. Фіскальна політика держави. Монетарна політика.

Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти. Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету. Принципи ефективного оподаткування. Державні видатки і їх структура. Державний борг та його структура. Економічні наслідки державного боргу. Методи управління державним боргом. Грошовий ринок. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса і грошова база. Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Суть монетарної політики. Стратегії монетарної політики. Правила проведення монетарної політики. Проблема ефективності монетарної політики. Заходи щодо стабілізації монетарної системи в трансформаційних економіках. Проблема довіри до грошей і монетарної політики.

Тема 7. Циклічні коливання та економічне зростання.

Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Типи циклів. Теорії циклічних коливань. Циклічні коливання та їх види. Циклічність, інфляція й безробіття як форми прояву макроекономічної нестабільності. Адаптація економіки до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання. Сутність економічного зростання. Передумови, характерні риси та джерела сучасного економічного зростання. Темпи економічного зростання. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку.

Тема 8. Інфляція та антиінфляційна політика. Безробіття та політика зайнятості.

Інфляція як макроекономічне явище. Розрахунок темпу інфляції. Класифікація інфляції. Монетарні та немонетарні фактори інфляції попиту. Передчасна й чиста інфляція попиту. Інфляційний розрив. Причини інфляції витрат. Зарплата, безробіття та інфляція. Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Антиінфляційна політика держави і її роль у стабілізації економіки. Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки й засоби стримування. Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне й циклічне. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Соціальний захист безробітних. Макроекономічні засади політики зайнятості. Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні.

Тема 9. Макроекономічна політика у відкритій економіці.

Світове господарство і національна економіка. Форми міжнародних економічних відносин. Механізм зовнішньоекономічної політики. Інструменти зовнішньоторговельної політики. Іноземне інвестування. Порівняльна та абсолютна перевага. Платіжний баланс. Типові компоненти платіжного балансу. Валютний курс. Реальний і номінальний валютні курси. Види валютних курсів. Міжнародні системи валютних курсів: Бреттон-Вудська і Ямайська. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Міжнародний потік товарів та капіталів. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Гранична схильність до імпорту.

3. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

3.1. Питання для самостійного опрацювання та самоперевірки

Тема 1. Предмет, метод та функції макроекономіки.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Макроекономіка, її суть та завдання.
2. Об'єкт, суб'єкт макроекономіки.
3. Агреговані показники і функціональні взаємозв'язки між ними.
4. Екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей.
5. Expost-аналіз в порівнянні з exante-аналізом.
6. Функції макроекономіки.
7. Макроекономічне прогнозування.
8. Аналіз сукупних економічних тенденцій.
9. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
10. Макроекономічні об'єкти та їх взаємодія.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Дайте визначення макроекономіці.
2. Охарактеризуйте об'єкт та суб'єкт макроекономіки.
3. Назвіть та дайте характеристику агрегованим показникам.
4. Що являють собою завдання макроекономіки?
5. Охарактеризуйте екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей.
6. Охарактеризуйте методи та принципи макроекономічних досліджень.
7. Висвітліть функції макроекономіки.
8. Які макроекономічні проблеми й суперечності Ви знаєте?
9. Дайте характеристику розвитку макроекономіки.
10. Дайте характеристику економічній системі як об'єкту макроекономічного аналізу.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Економічний кругообіг у простій економічній системі.
2. Структура моделі економічного кругообігу.
3. Взаємодія між домогосподарствами і фірмами.
4. Ринок ресурсів та шок продуктів.
5. Повна відкрита модель кругових потоків.
6. Модель кругообігу із включенням зовнішньоекономічного сектору.
7. Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва.
8. Основні макроекономічні показники.
9. Індекс цін і дефлятор.
10. Тіньова економіка.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Проаналізуйте методологічні принципи побудови системи національних рахунків.
2. Охарактеризуйте модель кругообігу із включенням зовнішньоекономічного сектору.
3. Визначте структуру моделі економічного кругообігу.
4. Розкрийте систему національних рахунків як нормативну базу макроекономічного рахівництва.
5. Розкрийте зміст методологічних принципів побудови системи національних рахунків.
6. Що означає поняття «валовий внутрішній продукт»?

7. Розкрийте методи обчислення ВВП.
8. Назвіть основні макроекономічні показники.
9. Дайте визначення номінальному та реальному ВВП.
10. Дайте характеристику тіньовій економіці.

Тема 3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Сутність сукупного попиту, його відмінність від індивідуального попиту.
2. Структура сукупного попиту.
3. Цінові фактори, які впливають на сукупний попит.
4. Сукупна пропозиція.
5. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію.
6. Класична крива сукупної пропозиції.
7. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
8. Три варіанти макроекономічної рівноваги.
9. Довгострокова й короткострокова рівновага.
10. Мультиплікатор у моделі AD-AS.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Проаналізуйте сутність сукупного попиту та його відмінність від індивідуального попиту.
2. Що таке структура сукупного попиту?
3. Охарактеризуйте сукупну пропозицію.
4. Опишіть цінові фактори, які впливають на сукупний попит.
5. Назвіть нецінові фактори, які впливають на сукупний попит.
6. Що таке рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
7. Перерахуйте та опишіть чинники, які впливають на сукупну пропозицію.
8. Охарактеризуйте парадокс ощадливості.
9. Охарактеризуйте три варіанти макроекономічної рівноваги.
10. Розкрийте зміст сучасних теорій сукупної пропозиції.

Тема 4. Споживання, заощадження та інвестиції.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Споживання і заощадження
2. Дохід кінцевого використання і споживання
3. Споживання як функція доходу кінцевого використання
4. Середня схильність до споживання й заощадження
5. Гранична схильність до споживання та заощадження
6. Особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації національної економіки
7. Інвестиції як компонент сукупних витрат
8. Роль інвестицій в економіці
9. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту
10. Сутність мультиплікатора.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Охарактеризуйте суть споживання та заощадження.
2. Опишіть середню схильність до споживання й заощадження.
3. Визначте особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації національної економіки.
4. Опишіть граничну схильність до споживання та заощадження.
5. Охарактеризуйте роль інвестицій в економіці.

6. Дайте характеристику інвестиціям як компоненту сукупних витрат.
7. Дайте характеристику сутності мультиплікатора.
8. Охарактеризуйте парадокс ощадливості.
9. Проаналізуйте інвестиції в економіку України.
10. Дайте коротку характеристику видам заощаджень.

Тема 5. Класична модель макроекономічної рівноваги. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення.
2. Класична модель макроекономічної рівноваги: взаємодія ринків ресурсів, товарів, грошей та інвестицій.
3. Праця як головний ресурс класичної макромоделі.
4. Умови рівноваги ринку праці за класичною моделлю.
5. Ринок грошей та його рівновага.
6. Графік рівноваги ринку грошей за класичною моделлю.
7. Ринок товарів.
8. Ринок заощаджень.
9. Вплив процентної ставки на ринок заощаджень.
10. Графік рівноваги ринку заощаджень.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Опишіть рівновагу економічних систем та механізм її забезпечення.
2. Розкрийте поняття моделі «витрати-випуск».
3. Дайте характеристику рівновазі ринкової економіки.
4. Дайте характеристику ринку робочої сили.
5. Дайте характеристику ринку грошей та цінних паперів.
6. Дайте характеристику ринку товарів та платних послуг.
7. Розкрийте реальну та номінальну заробітну плату.
8. Розкрийте вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної й фінансової політики.
9. Охарактеризуйте загальну рівновагу класичної макромоделі.
10. Розкрийте визначення рівноважного обсягу виробництва.

Тема 6. Фінансова політика держави. Монетарна політика.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Податкові надходження як основне джерело доходів держави.
2. Прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету.
3. Державні видатки і їх структура.
4. Дискреційна фінансова політика.
5. Фінансова політика й державний бюджет.
6. Бюджетний дефіцит: причини виникнення і економічні наслідки.
7. Грошова маса і грошова база.
8. Центральний (національний) банк України.
9. Операції центрального (національного) банку і грошова база.
10. Суть монетарної політики.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Розкрийте поняття, види та завдання фінансової політики.
2. Охарактеризуйте податкові надходження як основне джерело доходів держави.
3. Розкрийте принципи ефективного оподаткування.
4. Охарактеризуйте державні видатки та їх структуру.

5. Опишіть державний борг та його вплив на соціальну економіку.
6. Поясніть сутність та основні елементи грошової системи.
7. Назвіть переваги і недоліки грошово-кредитної політики держави.
8. Охарактеризуйте заходи щодо стабілізації грошово-кредитної політики.
9. Дайте характеристику Центральному (національному) банку як суб'єкту монетарної політики.
10. Визначте проблеми ефективності монетарної політики.

Тема 7. Циклічні коливання та економічне зростання.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку.
2. Економічні (ділові) цикли.
3. Циклічні коливання та їх види.
4. Циклічність, інфляція й безробіття як форми прояву макроекономічної нестабільності.
5. Адаптація економіки до циклічних коливань.
6. Державне антициклічне регулювання.
7. Сутність економічного зростання.
8. Джерела економічного зростання.
9. Економічне зростання та економічний розвиток.
10. Особливості економічного зростання в Україні.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Розкрийте природу і специфіку економічних циклів.
2. Перерахуйте та опишіть фази циклу ділової активності.
3. Охарактеризуйте сутність економічного зростання.
4. Дайте характеристику факторам економічного зростання.
5. Проаналізуйте моделі економічного зростання.
6. Розкрийте зміст та проаналізуйте екстенсивний тип економічного зростання.
7. Опишіть інтенсивний тип економічного зростання.
8. Охарактеризуйте темпи економічного зростання.
9. Дайте характеристику макроекономічній нестабільності і нерівномірності економічного розвитку.
10. Розкрийте сутність державного регулювання циклічних коливань в економіці.

Тема 8. Інфляція та антиінфляційна політика. Безробіття та політика зайнятості.

Перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Інфляція як макроекономічне явище.
  2. Розрахунок темпу інфляції.
  3. Рівень зайнятості та рівень безробіття.
  4. Інфляційний розрив.
  5. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці.
  6. Зарплата, безробіття та інфляція.
  7. Соціальний захист безробітних.
  8. Антиінфляційна політика держави і її роль у стабілізації економіки.
  9. Економічні та соціальні наслідки безробіття.
  10. Інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки й засоби стримування.
6. Торгівля за відкритим рахунком. Ризики при здійсненні міжнародних розрахунків. Страхування валютних ризиків.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Розкрийте теоретичні підходи до пояснення причин інфляції.
2. Опишіть інфляцію як макроекономічне явище.

3. Для чого необхідне антиінфляційне регулювання в трансформаційних економіках?
4. Охарактеризуйте соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції.
5. Розкрийте особливості інфляції в Україні.
6. Охарактеризуйте взаємозв'язок інфляції та безробіття.
7. Розкрийте природу безробіття, його види та причини виникнення.
8. Опишіть основні соціально-економічні наслідки безробіття.
9. Поясніть механізм функціонування ринку праці.
10. Охарактеризуйте державне регулювання зайнятості.

Тема 9. Макроекономічна політика у відкритій економіці.

Опрацювати такі питання теми:

1. Механізм зовнішньоекономічної політики у галузі ЦА.
2. Інструменти зовнішньоторговельної політики.
3. Іноземне інвестування.
4. Типові компоненти платіжного балансу.
5. Валютний курс.
6. Міжнародні системи валютних курсів: Бреттон-Вудська і Ямайська.
7. Міжнародний потік товарів та капіталів.
8. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом.
9. Гранична схильність до імпорту.
10. Висновки моделі Манделла-Флемінга.

Перелік питань з теми для самоперевірки.

1. Розкрийте світове господарство і національну економіку.
2. Опишіть механізм зовнішньоекономічної політики.
3. Для чого необхідний міжнародний потік товарів та капіталів?
4. Охарактеризуйте платіжний баланс.
5. Розкрийте зміст валютної системи.
6. Охарактеризуйте міжнародні системи валютних курсів: Бреттон-Вудську та Ямайську.
7. Розкрийте валютне регулювання.
8. Опишіть причини і основні напрямки міжнародної трудової міграції.
9. Поясніть модель міжнародного руху капіталів.
10. Назвіть фактори, які викликають посилення інтернаціоналізації виробництва в сучасних умовах.

3.2.Комплект тестових завдань з навчальної дисципліни

Тема 1.Предмет, метод та функції макроекономіки.

Тестові завдання з теми 1.

1. *Макроекономіка вивчає:*
  - а) виробничі відносини і закони їхнього розвитку;
  - б) поведінку економічних суб'єктів на ринках обмежених ресурсів;
  - в) механізм функціонування національної економіки як єдиного цілого;
  - г) закономірності руху макроринку;
  - д) глобальні тенденції економічного розвитку.
2. *Макроекономіка досліджує економічні процеси на рівні:*
  - а) підприємства;
  - б) галузі виробництва;
  - в) окремого ринку;
  - г) національної економіки.

3. *Хто вперше в економічній теорії звернув увагу на необхідність дослідження макроекономічних процесів на рівні національної економіки?*

- a) Карл Маркс;
- b) Франсуа Кене;
- c) Альфред Маршалл;
- d) Джон Мейнард Кейнс;
- e) Адам Сміт.

4. *Об'єктом макроекономічного аналізу виступають:*

- a) економічний закон;
- b) економічний процес;
- c) економічна система;
- d) економічні відносини.

5. *Об'єкти макроекономічного аналізу характеризують:*

- a) агреговані величини;
- b) ймовірні величини;
- c) порівняльні величини;
- d) відносні величини.

6. *Який сектор не належить до макроекономічних суб'єктів?*

- a) підприємницький сектор;
- b) сектор домашніх господарств;
- c) державний сектор;
- d) сільськогосподарський сектор.

7. *Основним методом макроекономічних досліджень є:*

- a) порівняльний аналіз;
- b) соціологічний;
- c) метод абстракції;
- d) моделювання.

8. *Макромоделі показують:*

- a) об'єктивне зростання показників;
- b) взаємозв'язки між макропоказниками;
- c) зв'язок між державними суб'єктами;
- d) зв'язок між екзогенними величинами.

9. *Яке положення не поділяють прихильники кейнсіанської філософії макроекономіки?*

- a) необхідність стабілізаційної політики уряду;
- b) ринкова система не має автоматичного механізму регулювання економіки;
- c) приватна власність є високоефективною;
- d) провідна роль в економіці належить сукупному попиту;
- e) немає вірної відповіді.

10. *Що не відноситься до агрегованих макроекономічних понять?*

- a) продуктивність суспільної праці;
- b) національний дохід;
- c) попит і пропозиція;
- d) зайнятість і безробіття;
- e) валютний курс.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Тестові завдання з теми 2.

1. *При обчисленні ВВП як суми доходів не враховуються:*

- a) заробітна плата;
- b) прибуток корпорацій;
- c) рентні доходи;
- d) непрямі податки на бізнес;

- e) трансферні платежі;
- f) доходи некорпоративного сектору.

2. Як кількісно співвідносяться національний дохід (НД) і чистий продукт (ЧП)?

- a) $\text{НД} = \text{ЧП}$;
- b) $\text{НД} > \text{ЧП}$ на розмір фонду споживання;
- c) $\text{НД} < \text{ЧП}$ на розмір додаткового продукту;
- d) $\text{НД} > \text{ЧП}$ на розмір фонду нагромадження.

3. Сукупний обсяг товарів та послуг, виготовлених у країні протягом року – це:

- a) національне багатство;
- b) валовий внутрішній продукт;
- c) національний дохід;
- d) чистий економічний добробут.

4. Для розширення виробничого потенціалу країни необхідно, щоб:

- a) ЧНП перевищував НД;
- b) чисті інвестиції перевищували величину амортизації;
- c) ВВП перевищував ЧНП на величину амортизації.
- d) НД перевищував обсяг споживчих витрат населення та держави.

5. Які з перерахованих величин не використовуються при обчисленні національного доходу?

- a) трансфертні платежі;
- b) заробітна плата;
- c) доходи власників;
- d) прибуток корпорацій.

6. Валові внутрішні приватні інвестиції враховуються при обчисленні:

- a) використовуваного доходу;
- b) особистого доходу;
- c) національного доходу;
- d) ВВП за методом видатків;
- e) ВВП за виробничим методом.

7. При обчисленні ВВП подвійний рахунок виникає тоді, коли враховують:

- a) вартість кінцевих товарів і послуг;
- b) вартість приросту запасів у даному році;
- c) вартість кінцевих і проміжних товарів;
- d) державні закупівлі товарів і послуг;
- e) додану вартість, створену на всіх стадіях виробництва товарів і послуг.

8. Сукупні видатки в економіці не дорівнюють сукупному доходу, якщо:

- a) експорт та імпорт співпадають;
- b) інвестиції в запаси є від'ємною величиною;
- c) державний бюджет має надлишок;
- d) платіжний баланс країни має позитивне сальдо;
- e) немає правильної відповіді.

9. При обчисленні ВВП занижується обсяг національного виробництва, бо не враховується:

- a) частина продукції, яка вироблена за допомогою ресурсів, що належать іноземцям;
- b) результати економічної діяльності в тіньовому секторі економіки;
- c) збільшення запасів на кінець року;
- d) непрямі податки на бізнес;
- e) державні закупівлі товарів і послуг.

10. До державних трансфертних платежів належать:

- a) субсидії;
- b) шкільне будівництво;
- c) податки;

- d) заробітна плата державних службовців;
- e) державні закупівлі товарів і послуг.

Тема 3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Тестові завдання з теми 3.

1. Функція сукупного попиту:

- a) є зростаючою відносно рівня цін;
- b) визначає, що сума споживчого та інвестиційного попиту є зростаючою функцією від рівня цін;
- c) відображає спадну залежність відносно реального сукупного доходу;
- d) відображає рівновагу на ринках товарів і послуг при різних рівнях цін;
- e) немає правильної відповіді.

2. Згідно з кейнсіанською теорією, ефективний попит:

- a) є попитом за повної зайнятості;
- b) відображає реальний обсяг виробництва за стабільним рівнем цін та великим рівнем безробітних;
- c) визначається природним рівнем виробництва;
- d) визначається в довгостроковому періоді розвитку економіки;
- e) усі відповіді неправильні.

3. Крива сукупного попиту у відкритій економіці переміщується вправо, якщо:

- a) курс національної валюти знижується;
- b) рівень цін підвищується;
- c) темпи економічного зростання у торговельних партнерів спадають;
- d) у підприємців формуються песимістичні очікування щодо стану ділової активності.

4. До цінових чинників, які визначають нахил кривої короткострокової сукупної пропозиції, не належать:

- a) залучення у виробництво додаткової робочої сили з нижчим рівнем кваліфікації;
- b) розширення збуту на віддалених ринках;
- c) додаткові витрати на підприємницьку діяльність;
- d) збільшення обсягу виробництва на менш ефективних підприємствах.

5. У моделі «сукупний попит-сукупна пропозиція» зростання рівня цін:

- a) не впливає на дію мультиплікатора;
- b) обумовлює зниження впливу мультиплікатора на дохід;
- c) обумовлює зростання впливу мультиплікатора на дохід;
- d) обумовлює зростання граничної схильності до споживання.

6. Що не відноситься до нецінових чинників зміни сукупного попиту?

- a) збільшення державних видатків на товари і послуги;
- b) зменшення ставок податку з громадян;
- c) зміни в динаміці курсів цінних паперів та вартості нерухомого майна;
- d) сподівання населення і фірм;
- e) немає правильної відповіді.

7. Який з нецінових чинників сукупної пропозиції не сприяє зміщенню кривої сукупної пропозиції вправо?

- a) підвищення рівня протекціонізму в країні;
- b) зростання рівня відкритості національної економіки;
- c) підвищення рівня ефективності використання ресурсів;
- d) підвищення продуктивності суспільної праці;
- e) збільшення обсягу капіталу.

8. Величина обсягу продукції, яку готові купити макроекономічні суб'єкти за кожного можливого рівня цін - це:

- a) сукупна пропозиція;
- b) рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції;

- c) сукупний попит;
- d) відповідність сукупного попиту сукупній пропозиції.

9. Цінові фактори, що визначають сукупну пропозицію:

- a) ціни на імпортовані ресурси;
- b) податки з підприємств та субсидії;
- c) державне регулювання;
- d) зміна процентної ставки.

10. Обсяг товарів та послуг, який фірми готові виробляти та продавати протягом року за кожного рівня цін (та інших сталих умов) - це:

- a) сукупна пропозиція;
- b) рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції;
- c) сукупний попит;
- d) відповідність сукупного попиту сукупній пропозиції.

Тема 4. Споживання, заощадження та інвестиції.

Тестові завдання з теми 4.

1. Кейнс зазначав, що гранична схильність до споживання додаткового доходу є:

- a) нульовою;
- b) одиницею;
- c) знаходиться між нулем і одиницею;
- d) більшою від одиниці;
- e) від'ємною величиною.

2. Якщо домогосподарства не витрачають весь свій дохід на споживання і вкладають невитрачену суму у банк, то вони:

- a) заощаджують та інвестують;
- b) заощаджують, але не інвестують;
- c) інвестують, але не заощаджують;
- d) не заощаджують і не інвестують;
- e) усі твердження неправильні.

3. Яке твердження характеризує точку нульового заощадження?

- a) заощадження дорівнюють інвестиціям;
- b) гранична схильність до споживання дорівнює одиниці;
- c) дохід дорівнює споживанню;
- d) заощадження дорівнюють споживанню;
- e) жодне твердження не характеризує цю точку.

4. Особисті заощадження – це:

- a) загальна сума всіх активів домогосподарств;
- b) сума фінансових активів домогосподарств;
- c) загальна сума всіх активів домогосподарства за вирахуванням суми його зобов'язань;
- d) частина використовуваного доходу домогосподарства, що не витрачена на споживання.

5. Виходячи із сутності «парадокса ощадливості», бажання зберігати при кожному рівні доходу викличе:

- a) збільшення рівноважного рівня національного доходу і виробництва;
- b) переміщення кривої споживання вгору;
- c) збільшення доходів населення;
- d) переміщення кривої заощаджень вгору.

6. Чим вище гранична схильність до споживання, тим:

- a) більші валові інвестиції;
- b) більший мультиплікатор;
- c) більші валові інвестиції і більший мультиплікатор;

d) менший мультиплікатор.

7. Які із запропонованих заходів є найбільш прийнятними для стимулювання заощаджень?

- a) зниження податків на доходи;
- b) збільшення процентної ставки;
- c) збільшення допомоги на дітей;
- d) введення преференції на будівництво житла.

8. Згідно з кейнсіанською функцією споживання, обсяг споживання визначається:

- a) використовуваним поточним доходом і процентною ставкою;
- b) використовуваним поточним доходом і доходом у майбутньому;
- c) використовуваним поточним доходом;
- d) рівнем заощаджень і процентною ставкою.

9. Між якими величинами існує обернена залежність?

- a) інвестиційними видатками і процентною ставкою;
- b) заощадженнями і використовуваним доходом;
- c) інвестиціями і ВВП;
- d) споживчими видатками і використовуваним доходом;
- e) немає правильної відповіді.

10. Між якими величинами існує пряма залежність?

- a) мультиплікатором і граничною схильністю до заощадження;
- b) заощадженнями і використовуваним доходом;
- c) інвестиційними видатками і процентною ставкою;
- d) споживчими видатками і використовуваним доходом;
- e) усі відповіді неправильні.

Тема 5. Класична модель макроекономічної рівноваги. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM.

Тестові завдання з теми 5.

1. Стан національної економіки, коли сукупний попит і сукупна пропозиція, виробництво і споживання є збалансованими, тобто існує пропорційність між ресурсами та їх використанням:

- a) сукупна пропозиція;
- b) рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції;
- c) сукупний попит;
- d) відповідність сукупного попиту сукупній пропозиції.

2. Кейнсіанська модель макrorівноваги має за основу таке припущення:

- a) рівень цін не змінюється за умов неповної зайнятості;
- b) обсяг споживання визначається лише номінальним доходом;
- c) обсяг інвестицій залежить від величини амортизації;
- d) заощадження є функцією ставки податків.

3. Модель орієнтована на макrorівновагу в умовах повної та ефективної зайнятості - це:

- a) класична модель макrorівноваги;
- b) кейнсіанська модель макrorівноваги;
- c) неокейнсіанська модель макrorівноваги;
- d) відсутня вірна відповідь.

4. В кейнсіанській моделі загальної економічної рівноваги:

- a) крива сукупної пропозиції завжди має від'ємний нахил;
- b) завжди існує повна зайнятість;
- c) у стані загальної рівноваги сума інвестицій, державних витрат та експорту повинна дорівнювати сумі заощаджень, податків та імпорту;
- d) зростання пропозиції грошей не супроводжується зростанням реального НД.

5. Основна різниця між неокласичною і кейнсіанською моделями загальної рівноваги полягає у розходженнях їх прихильників у питанні про:

- a) сутність реального доходу та доходу кінцевого використання;
- b) сутність та роль грошей;
- c) фактори, які обумовлюють створення заощаджень;
- d) фактори, які визначають обсяг інвестицій.

6. Згідно з кейнсіанською моделлю рівноваги економіка перебуває у стані рівноваги, якщо:

- a) обсяг грошової пропозиції протягом певного періоду не змінюється;
- b) державний бюджет збалансований;
- c) сума споживчих витрат мінус заощадження дорівнює інвестиціям;
- d) сукупна пропозиція дорівнює сукупному попиту.

7. У простій моделі Дж. Кейнса, якщо сукупна пропозиція дорівнює сукупному попиту, то:

- a) запаси будуть скорочуватись і підприємці почнуть розширювати виробництво;
- b) запаси не зміняться, але підприємці будуть розширювати виробництво;
- c) обсяг запасів та рівень виробництва не зміняться;
- d) запаси не зміняться, але підприємці будуть скорочувати виробництво.

8. Головна причина, що дозволила кейнсіанській теорії потіснити класичну, полягає у тому, що:

- a) кейнсіанська теорія пояснила поведінку економіки у довгостроковому періоді;
- b) кейнсіанська теорія не пов'язувала свої основні положення з кількістю грошей, які перебувають в обігу;
- c) кейнсіанська теорія пояснила поведінку економіки у короткостроковому періоді;
- d) немає правильної відповіді.

9. Саморегулююча ринкова система гарантує:

- a) можливість стійкого та довготривалого дефіциту товарів;
- b) дефіцити та надлишки товарної маси, що швидко зникають внаслідок дії цінового механізму;
- c) відсутність дефіциту товарів;
- d) неможливість надлишку товарів.

10. Коли в економіці відсутня рівновага, то збереження дорівнюють:

- a) фактичним інвестиціям;
- b) запланованим інвестиціям;
- c) незапланованим інвестиціям;
- d) всі відповіді вірні.

Тема 6. Фіскальна політика держави. Монетарна політика.

Тестові завдання з теми 6.

1. Дефіцит державного бюджету виникає тоді, коли:

- a) сума активів держави перевищує розмір її зобов'язань;
- b) сума видатків держави перевищує суму податкових надходжень;
- c) видатки держави зменшуються;
- d) сума податкових надходжень скорочується;
- e) зобов'язання держави перевищують її активи.

2. Державний борг – це сума попередніх:

- a) державних видатків;
- b) державних дефіцитів;
- c) державних дефіцитів за винятком бюджетних надлишків;
- d) бюджетних надлишків за винятком державних дефіцитів;
- e) видатків на оборону.

3. Державний борг не може призвести до банкрутства держави тому, що вона:

- a) не обов'язково повинна погашати борг;
- b) може рефінансувати борги;
- c) може збільшити кількість грошей в обігу;
- d) всі попередні відповіді вірні;
- e) всі попередні відповіді невірні.

4. Маніпуляції з державними видатками і податками для досягнення бажаного рівноважного рівня доходів і виробництва належать до:

- a) кредитної політики;
- b) політики, що заснована на кейнсіанській функції споживання;
- c) політики, яка орієнтується на дефляційний розрив;
- d) кейнсіанської фіскальної політики;
- e) всі попередні відповіді вірні.

5. Яке із наведених тверджень вірне:

- a) інфляція збільшує реальну вартість номінального державного боргу;
- b) величина державного боргу являє собою суму усіх дефіцитів державного боргу мінус бюджетні надлишки;
- c) ефект витіснення зсуває криву інвестицій вліво;
- d) зовнішній борг не може бути тягарем, який лягає на національну економіку;
- e) внутрішній борг не призводить до перерозподілу доходів.

6. Яке з наступних тверджень вірне:

- a) дефіцит державного бюджету виникає, якщо доходи держави зростають;
- b) інфляція зменшує реальну вартість номінального державного боргу;
- c) фінансуючи зростаючі видатки за рахунок збільшення індивідуальних податків, держава накладає тягар на майбутні покоління;
- d) ефект витіснення призводить до зменшення державних видатків;
- e) всі попередні відповіді вірні.

7. До заходів реалізації фіскальної політики не відносяться:

- a) вплив на стан господарської кон'юнктури;
- b) перерозподіл національного доходу;
- c) нагромадження необхідних ресурсів для фінансування соціальних програм;
- d) зміна законодавства;
- e) стимулювання економічного зростання.

8. Які основні функції виконують податки?

- a) розподільчу і фіскальну;
- b) фіскальну і стимулюючу;
- c) розподільчу і стимулюючу;
- d) підтримання ринкової рівноваги;
- e) стимулюючу і стримуючу.

9. До цілей фіскальної політики не відносяться:

- a) боротьба з інфляцією;
- b) підвищення податкової ставки;
- c) стабілізація економіки;
- d) забезпечення економічного зростання.

10. Завданням державного бюджету є :

- a) підтримка ринкової рівноваги;
- b) підвищення рівня заробітної плати;
- c) підвищення рівня пенсій;
- d) стимулювання продуктивності праці.

Тема 7. Циклічні коливання та економічне зростання.

Тестові завдання з теми 7.

1. Основні фактори (джерела) економічного зростання:

- a) рівень технології та організації виробництва;
- b) обсяг основного капіталу у виробництві;
- c) сукупний попит;
- d) всі відповіді вірні.

2. Матеріальною основою періодичності середніх циклів є:

- a) необхідність оновлення основного капіталу;
- b) необхідність відновлення рівноваги на споживчому ринку;
- c) процеси, що відбуваються на грошовому ринку;
- d) необхідність оновлення об'єктів інфраструктури.

3. Матеріальною основою малих циклів є:

- a) необхідність оновлення основного капіталу;
- b) процеси, що відбуваються на грошовому ринку;
- c) необхідність оновлення об'єктів інфраструктури;
- d) усі відповіді неправильні.

4. Матеріальною основою великого циклу є:

- a) необхідність оновлення основного капіталу;
- b) необхідність зміни базових технологій і поколінь машин та оновлення об'єктів інфраструктури;
- c) процеси, що відбуваються на грошовому ринку;
- d) усі відповіді правильні.

5. У період депресії найбільше скорочується:

- a) рівень зарплати;
- b) рівень цін;
- c) величина підприємницького прибутку;
- d) державні закупки товарів і послуг.

6. У фазі пожвавлення спостерігається:

- a) скорочення витрат споживачів на купівлю товарів довготривалого використання;
- b) стабільність чи зниження рівня прибутку;
- c) скорочення рівня зайнятості;
- d) усі попередні відповіді неправильні.

7. Економічний цикл, за кейнсіанською моделлю, пов'язаний із:

- a) дією тільки внутрішніх факторів;
- b) факторами, які переважно впливають на динаміку сукупного попиту;
- c) дією тільки зовнішніх факторів;
- d) факторами, які переважно впливають на динаміку пропозиції.

8. Теорія, згідно з якою розвиток економічного циклу, викликаний дією політичних факторів, виходить з того, що:

- a) у рік проведення виборів не рідко спостерігається високе економічне зростання;
- b) антиінфляційні заходи приймаються на урядовому рівні;
- c) періодичність виборів може впливати на періодичність економічних циклів;
- d) усі попередні відповіді правильні.

9. Яке з перелічених явищ не відповідає періоду економічного падіння?

- a) зниження прибутків корпорацій;
- b) зниження інвестицій в обладнання з довготривалим терміном використання;
- c) зменшення обсягу допомоги по безробіттю;
- d) скорочення податкових надходжень.

10. Найбільш сильний вплив на хід економічних циклів здійснює динаміка:

- a) споживчих витрат;
- b) чистих інвестицій, спрямованих у виробництво товарів довготривалого використання;
- c) чистих інвестицій, спрямованих на збільшення товарно-матеріальних запасів;
- d) державних витрат.

**Тема 8. Інфляція та антиінфляційна політика. Безробіття та політика зайнятості.
Тестові завдання з теми 8.**

1. *Інфляція - це:*

- а) тривале зменшення загального рівня цін, що відображує зниження купівельної спроможності грошової одиниці;
- б) тривале зростання загального рівня цін, що відображує збільшення купівельної спроможності грошової одиниці;
- в) тривале зростання загального рівня цін, що відображує зниження купівельної спроможності грошової одиниці;
- г) усі відповіді неправильні.

2. *Антиінфляційні заходи можна застосовувати до:*

- а) відкритої інфляції;
- б) прихованої інфляції;
- в) відкритої і прихованої інфляції;
- г) усі відповіді неправильні.

3. *Комплекс взаємопов'язаних заходів і важелів держави й центрального банку країни з метою запобігання високим темпам інфляції та управління нею на незагрозливому для стабільності економічної системи рівні:*

- а) антиінфляційна політика;
- б) інфляційна політика;
- в) монетарна політика;
- г) усі відповіді неправильні.

4. *Інфляція попиту виникає в умовах:*

- а) неповної зайнятості;
- б) які наближаються до повної зайнятості;
- в) повної зайнятості;
- г) зростання граничної схильності до споживання.

5. *Інфляція витрат обумовлена:*

- а) зростанням споживчих витрат;
- б) зростанням інвестиційних витрат;
- в) зростанням собівартості продукції;
- г) зростанням сукупних витрат.

6. *Якщо при зростаючій номінальній зарплаті реальна зарплата скорочується, то:*

- а) рівень життя домашніх господарств залишається незмінним;
- б) знижується рівень цін у народному господарстві;
- в) підвищується рівень життя домашніх господарств;
- г) рівень життя домашніх господарств знижується.

7. *Крива Філіпса фіксує зв'язок між безробіттям та:*

- а) економічним циклом;
- б) рівнем споживчих витрат;
- в) зайнятістю;
- г) рівнем інфляції.

8. *В умовах повної зайнятості рівень фрикційного безробіття становить величину, що:*

- а) менша 1%;
- б) дорівнює 0;
- в) менша за рівень кон'юнктурного безробіття;
- г) усі відповіді неправильні.

9. *Яка теорія доводить неможливість одночасного зростання безробіття та інфляції?*

- а) класична теорія;
- б) кейнсіанська теорія;
- в) теорія раціональних очікувань;

d) сучасна кількісна теорія грошей.

10. *Менш за всіх від непередбаченої інфляції постраждають:*

- a) ті, в кого номінальний дохід зростає повільніше за рівень цін;
- b) ті, хто має грошові заощадження;
- c) ті, хто став боржником, коли ціни були нижчими;
- d) ті, хто отримує фіксований номінальний дохід.

Тема 9. Макроекономічна політика у відкритій економіці.

Тестові завдання з теми 9.

1. *Платіжний баланс складається із таких розділів:*

- a) рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій, джерела фінансування;
- b) рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій;
- c) рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій, резервні активи, чисті пропуски та помилки;
- d) рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій, резервні активи, чисті пропуски та помилки.

2. *Платіжний баланс – це:*

- a) балансовий рахунок операцій підприємства як вартісне вираження всього комплексу зв'язків компанії у формі співвідношення надходжень та платежів;
- b) балансовий рахунок міжнародних операцій як вартісне вираження всього комплексу світогосподарських зв'язків країни у формі співвідношення надходжень та платежів;
- c) балансовий рахунок операцій підприємства;
- d) співвідношення вивозу та ввозу державних та приватних капіталів, наданих і одержаних міжнародних кредитів.

3. *За економічним змістом платіжний баланс це:*

- a) статистичний звіт про надходження та витрачання валютних коштів за певний період;
- b) співвідношення між валютними платежами економічних суб'єктів даної країни;
- c) макроекономічна модель, що характеризує стан та динаміку зовнішньоекономічних відносин країни з зовнішнім світом;
- d) рух коштів у зв'язку з обміном між резидентами та нерезидентами різноманітними послугами.

4. *Торговий баланс є:*

- a) всю суму річного експорту товарів;
- b) всю суму річного імпорту товарів;
- c) різницю між вартістю експорту та імпорту;
- d) різницю між сумою всіх платежів, отриманих країною з-за кордону і сумою всіх платежів, здійснених нею за кордоном.

5. *Які є види валютних систем:*

- a) світова та національна;
- b) регіональна національна;
- c) світова, регіональна та національна;
- d) регіональна та світова.

6. *Чим принципово відрізняється сучасна (Ямайська) світова валютна система від попередньої (Бреттон-Вудської):*

- a) перша базувалась на двох резервних валютах (долар США і фунт стерлінгів), а друга – на одній (долар США);
- b) в Бреттон-Вудській системі валютні відносини між країнами регулювали США, а в Ямайській регулює МВФ;
- c) друга базувалась на одній (долар США);
- d) перша базувалась на золотодевізному стандарті, коли банкноти США як резервна

валюта обмінювались на золото, а друга на девізному стандарті, за якого долари США перестали обмінюватися на золото.

7. Дайте визначення валютної системи - це:

- a) організаційно правова форма реалізації валютних відносин в межах певного економічного простору;
- b) система, яка полягає у купівлі - продажу валютних цінностей з відстрочкою поставки їх на термін, що перевищує два робочі дні;
- c) система, яка полягає у купівлі валютних цінностей з відстрочкою поставки;
- d) відносини між продавцями і покупцями іноземної валюти, валютні платежі імпортера іноземному експортеру за куплені товари чи послуги.

8. Валютна система - це:

- a) система міжнародних розрахунків;
- b) система грошових відносин;
- c) форма організації міжнародних грошових відносин, сукупність правил та механізмів, що забезпечують співвідношення між валютами;
- d) форма організації міжнародних платіжних відносин.

9. Виберіть з перерахованих варіантів відповідей ті, які відносяться до методів державного регулювання платіжного балансу:

- a) прямий контроль над імпортом капіталу; дефляція; регулювання валютного курсу.
- b) підтримка співвідношення між запасами золота і пропозицією грошей в країні;
- c) збереження курсу національної валюти незмінним відносно валют інших країн;
- d) дефляція; регулювання валютного курсу.

10. Девальвація – це:

- a) зниження курсу національної валюти;
- b) зниження курсу національної валюти направлено на стимулювання експорту і стримування імпорту товарів;
- c) курсу валюти направлено на стимулювання експорту;
- d) курсу національної валюти направлено на стимулювання імпорту товарів.

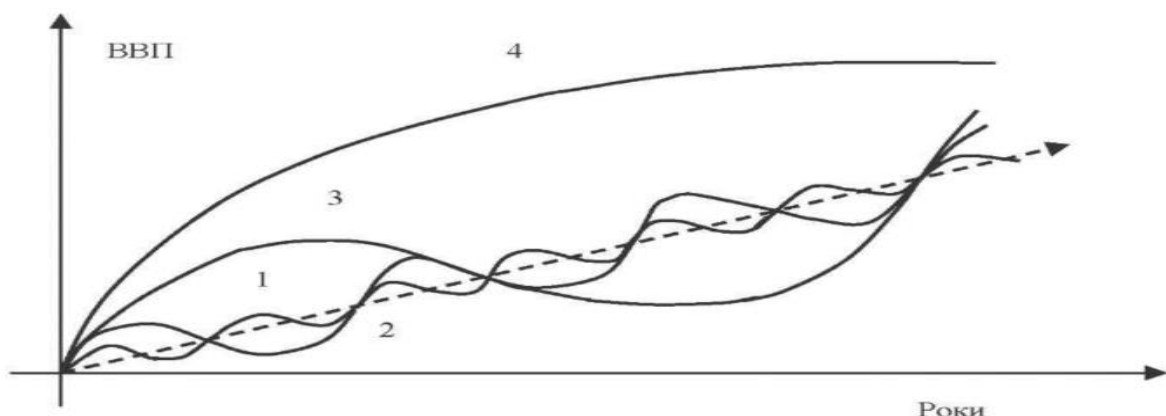
3.3. Комплект типових задач/ситуаційних вправ з навчальної дисципліни

Задача № 1

I. Вихідні дані: На малюнку проілюстрований взаємозв'язок основних видів економічних циклів.

II. Завдання до ситуації: Визначити під яким номером проілюстровано цикли таких дослідників: Жугляра; Кітчина; Кондратьєва; Кузнеця.

III. Інформаційне забезпечення задачі

Задача № 2

I. Вихідні дані: Припустімо, що в економіці виробляються і споживаються три блага.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть дефлятор ВВП для 2-го року. На скільки зросли ціни?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Благо	Рік			
	1-й		2-й	
	ціна	кількість	ціна	кількість
Книга	220	50	320	60
Кардиган жіночий	640	15	790	15
Мікрохвильова піч	2850	30	3700	25

Задача № 3

I. Вихідні дані: Подається список зовнішньоекономічних операцій між країною «А» і іншими країнами:

1. Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм – 50 млн.дол.;
2. Імпорт товарів і послуг в країну «А»– 100млн. дол.
3. Експорт товарів і послуг з країни «А» – 120 млн. дол.
4. Грошові перекази з інших країн в країну «А» – 30 млн. дол.
5. Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям – 60 млн. дол.
6. Імпорт золота в країну «А» – 60 млн. дол.

II. Завдання до ситуації: Скласти платіжний баланс країни «А».

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Платіжний баланс країни «А» має такий вигляд (в млн. дол.):

Зовнішньоекономічні операції країни	вартість, що вивезена за межі країни	вартість, що отримана країною
Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм		
Імпорт товарів і послуг в країну «А»		
Експорт товарів і послуг з країни «А»		
Грошові перекази з інших країн в країну «А»		
Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям		
Імпорт золота в країну «А»		

Задача № 4

I. Вихідні дані:

Міжнародні валютні системи - це сукупність правил і механізмів, що складаються на основі інтернаціоналізації господарських зв'язків і повинні забезпечувати співвідношення різних валют у міжнародних відносинах. Тобто валютні системи покликані встановлювати "правила гри" для всіх країн, економіка яких є відкритою.

II. Завдання до ситуації:

В чому полягають особливості Ямайської валютної системи, що відрізняють її від систем «Золотого стандарту» та Бреттон-Вудської?

III. Інформаційне забезпечення задачі

Для аналізу потрібно взяти складники Ямайської валютної системи та Бреттон-Вудської.

Задача № 5

I. Вихідні дані: Швидкість обігу грошей вимірюється кількістю оборотів за рік.

II. Завдання до ситуації: Визначити швидкість обігу грошей.

III. Інформаційне забезпечення задачі: готівкова та безготівкова маса грошей 500 млрд. грн. Валовий національний продукт 4500 млрд. грн.

Задача № 6

I. Вихідні дані: Подається список зовнішньоекономічних операцій між країною «А» і іншими країнами:

1. Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм – 200 млн. дол.;
2. Імпорт товарів і послуг в країну «А» – 500 млн. дол.
3. Експорт товарів і послуг з країни «А» – 550 млн. дол.
4. Грошові перекази з інших країн в країну «А» – 130 млн. дол.
5. Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям – 120 млн. дол.
6. Імпорт золота в країну «А» – 100 млн. дол.

II. Завдання до ситуації: Скласти платіжний баланс країни «А».

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Платіжний баланс країни «А» має такий вигляд (в млн. дол.):

Зовнішньоекономічні операції країни	вартість, що вивезена за межі країни	вартість, що отримана країною
Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм		
Імпорт товарів і послуг в країну «А»		
Експорт товарів і послуг з країни «А»		
Грошові перекази з інших країн в країну «А»		
Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям		
Імпорт золота в країну «А»		

Задача № 7

I. Вихідні дані: Припустімо, що в економіці виробляються і споживаються три блага.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть дефлятор ВВП для 2-го року. На скільки зросли ціни?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Благо	Рік			
	1-й		2-й	
	ціна	кількість	ціна	кількість
Книга	320	55	380	60
Кардиган жіночий	610	11	750	12
Мікрохвильова піч	2500	18	3200	19

Задача № 8

I. Вихідні дані: Подається список зовнішньоекономічних операцій між країною «А» і іншими країнами:

1. Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм – 680 млн. дол.;
2. Імпорт товарів і послуг в країну «А» – 450 млн. дол.
3. Експорт товарів і послуг з країни «А» – 690 млн. дол.
4. Грошові перекази з інших країн в країну «А» – 360 млн. дол.
5. Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям – 250 млн. дол.
6. Імпорт золота в країну «А» – 170 млн. дол.

II. Завдання до ситуації: Скласти платіжний баланс країни «А».

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Платіжний баланс країни «А» має такий вигляд (в млн. дол.):

Зовнішньоекономічні операції країни	вартість, що вивезена за межі країни	вартість, що отримана країною
Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм		
Імпорт товарів і послуг в країну «А»		
Експорт товарів і послуг з країни «А»		
Грошові перекази з інших країн в країну «А»		
Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям		
Імпорт золота в країну «А»		

Задача № 9

I. Вихідні дані: Подається список зовнішньоекономічних операцій між країною «А» і іншими країнами:

1. Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм – 900 млн. дол.;
2. Імпорт товарів і послуг в країну «А» – 700 млн. дол.
3. Експорт товарів і послуг з країни «А» – 1250 млн. дол.
4. Грошові перекази з інших країн в країну «А» – 300 млн. дол.
5. Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям – 450 млн. дол.
6. Імпорт золота в країну «А» – 400 млн. дол.

II. Завдання до ситуації: Скласти платіжний баланс країни «А».

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Платіжний баланс країни «А» має такий вигляд (в млн. дол.):

Зовнішньоекономічні операції країни	вартість, що вивезена за межі країни	вартість, що отримана країною
Купівля резидентами країни «А» цінних паперів іноземних фірм		
Імпорт товарів і послуг в країну «А»		
Експорт товарів і послуг з країни «А»		
Грошові перекази з інших країн в країну «А»		
Продаж цінних паперів фірм країни «А» іноземцям		
Імпорт золота в країну «А»		

Задача № 10

I. Вихідні дані: У вересні 2024 року номінальна заробітна плата верстатника Петренка О.М., ВАМ «Мотор Січ», цех №3 склала 22 360 грн.

II. Завдання до ситуації: Визначити реальну середньомісячну заробітну плату робітника Петренка О.М.

III. Інформаційне забезпечення задачі: індекс споживчих цін – 121%.

Задача № 11

I. Вихідні дані: Припустімо, що в економіці виробляються і споживаються три блага.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть дефлятор ВВП для 2-го року. На скільки зросли ціни?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Благо	Рік			
	1-й		2-й	
	ціна	кількість	ціна	кількість
Брелок	10	10	15	8
Кава	27	6	34	7
Електрична зубна щітка	655	3	1425	5

Задача № 12

I. Вихідні дані: У таблиці наведено значення дефлятора ВВП на 31 грудня відповідного року.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть річні темпи інфляції у відсотках відповідно для кожного із шести років.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Рік	Дефлятор
0 (базовий)	1,00
1	1,15
2	1,25
3	1,33
4	1,40
5	1,50
6	1,64

Задача № 13

I. Вихідні дані: У таблиці наведено значення дефлятора ВВП на 31 грудня відповідного року.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть річні темпи інфляції у відсотках відповідно для кожного із шести років.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Рік	Дефлятор
0 (базовий)	1,00
1	1,10
2	1,16
3	1,22
4	1,28
5	1,34
6	1,39

Задача № 14

I. Вихідні дані: У вересні 2024 року номінальна заробітна плата верстатника Петренка О.М., ВАМ «Мотор Січ», цех №3 склала 25 781 грн.

II. Завдання до ситуації: Визначити реальну середньомісячну заробітну плату робітника Петренка О.М.

III. Інформаційне забезпечення задачі: індекс споживчих цін – 135%.

Задача № 15

I. Вихідні дані: У таблиці наведено значення дефлятора ВВП на 31 грудня відповідного року.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть річні темпи інфляції у відсотках відповідно для кожного із шести років.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Рік	Дефлятор
0 (базовий)	1,00
1	1,17
2	1,27
3	1,35
4	1,42
5	1,48
6	1,54

Задача № 16

I. Вихідні дані: У таблиці наведено значення дефлятора ВВП на 31 грудня відповідного року.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть річні темпи інфляції у відсотках відповідно для кожного із шести років.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Рік	Дефлятор
0 (базовий)	1,00
1	1,20
2	1,24
3	1,29
4	1,36
5	1,41
6	1,47

Задача № 17

I. Вихідні дані: У вересні 2024 року номінальна заробітна плата верстатника Петренка О.М., ВАМ «Мотор Січ», цех №3 склала 25 507 грн.

II. Завдання до ситуації: Визначити реальну середньомісячну заробітну плату робітника Петренка О.М.

III. Інформаційне забезпечення задачі: індекс споживчих цін – 115%.

Задача № 18

I. Вихідні дані: Швидкість обігу грошей вимірюється кількістю оборотів за рік.

II. Завдання до ситуації: Визначити швидкість обігу грошей.

III. Інформаційне забезпечення задачі: готівкова та безготівкова маса грошей 800 млрд. грн. Валовий національний продукт 4400 млрд. грн.

Задача № 19

I. Вихідні дані: У вересні 2024 року номінальна заробітна плата верстатника Петренка О.М., ВАМ «Мотор Січ», цех №3 склала 25 500 грн.

II. Завдання до ситуації: Визначити реальну середньомісячну заробітну плату робітника Петренка О.М.

III. Інформаційне забезпечення задачі: індекс споживчих цін – 110%.

Задача № 20

I. Вихідні дані: Швидкість обігу грошей вимірюється кількістю оборотів за рік.

II. Завдання до ситуації: Визначити швидкість обігу грошей.

III. Інформаційне забезпечення задачі: готівкова та безготівкова маса грошей 1200 млрд. грн. Валовий національний продукт 10200 млрд. грн.

Задача № 21

I. Вихідні дані: Припустімо, що в економіці виробляються і споживаються три блага.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть дефлятор ВВП для 2-го року. На скільки зросли ціни?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

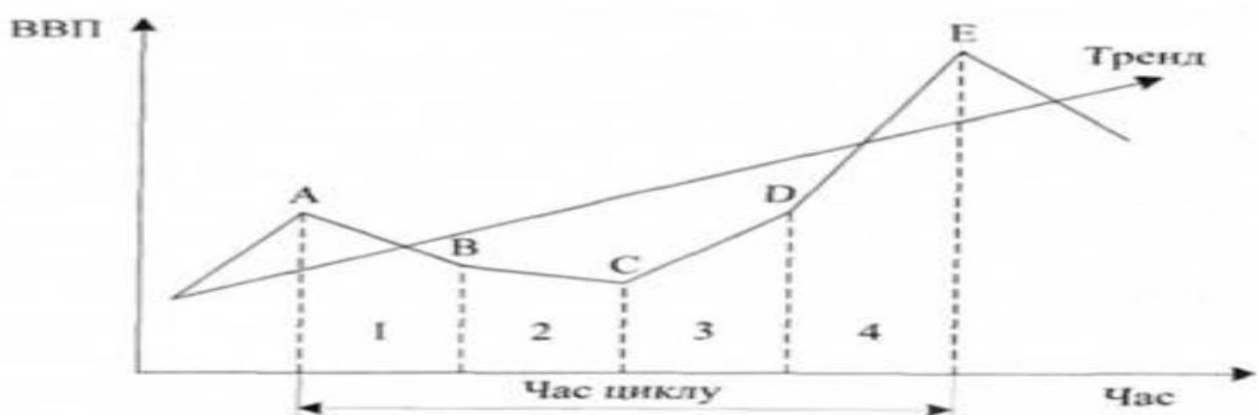
Благо	Рік			
	1-й		2-й	
	ціна	кількість	ціна	кількість
Електрична праска	2550	8	3200	8
Відпарювач	3800	15	4500	12
Система для прасування	13650	10	15900	8

Задача № 22

I. Вихідні дані: На малюнку проілюстровано фази економічного циклу.

II. Завдання до ситуації: Визначити та охарактеризувати фази економічного циклу.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Задача № 23

I. Вихідні дані: Припустімо, що в економіці виробляються і споживаються три блага.

II. Завдання до ситуації: Обчисліть дефлятор ВВП для 2-го року. На скільки зросли ціни?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Благо	Рік			
	1-й		2-й	
	ціна	кількість	ціна	кількість
Кава	45	15	55	10
Тістечко	35	10	45	8
Електрична праска	850	5	2100	7

Задача № 24

I. Вихідні дані: Швидкість обігу грошей вимірюється кількістю оборотів за рік.

II. Завдання до ситуації: Визначити швидкість обігу грошей.

III. Інформаційне забезпечення задачі: готівкова та безготівкова маса грошей 400 млрд. грн. Валовий національний продукт 4080 млрд. грн.

Задача № 25

I. Вихідні дані: У вересні 2024 року номінальна заробітна плата верстатника Петренка О.М., ВАМ «Мотор Січ», цех №3 склала 30 103 грн.

II. Завдання до ситуації: Визначити реальну середньомісячну заробітну плату робітника Петренка О.М.

III. Інформаційне забезпечення задачі: індекс споживчих цін – 107%.

Задача № 26

I. Вихідні дані: $ВВП = C + I + G + NX$, де: особисті видатки на споживання (C); валові інвестиції (I); державні видатки (G), чистий експорт (NX), .

II. Завдання до ситуації: Визначити ВВП країни «А» за методом кінцевого використання (за витратами).

III. Інформаційне забезпечення задачі: Економіка країни «А» характеризується даними: валові інвестиції – 140 млрд. євро; особисті видатки на споживання – 350 млрд. євро, державні видатки – 210 млрд. євро, експорт – 50 млрд. євро, імпорт – 70 млрд. євро, трансферти – 30 млрд. євро.

Задача № 27

I. Вихідні дані: $ВВП = C + I + G + NX$, де: особисті видатки на споживання (C); валові інвестиції (I); державні видатки (G), чистий експорт (NX), .

II. Завдання до ситуації: Визначити ВВП країни «А» за методом кінцевого використання (за витратами).

III. Інформаційне забезпечення задачі: Економіка країни «А» характеризується даними: валові інвестиції – 250 млрд. євро; особисті видатки на споживання – 720 млрд. євро, державні видатки – 460 млрд. євро, експорт – 60 млрд. євро, імпорт – 90 млрд. євро, трансферти – 85 млрд. євро.

Задача № 28

I. Вихідні дані: Рівень (норма) безробіття = кількість безробітних / робоча сила $\times 100\%$.

II. Завдання до ситуації: Визначте величину робочої сили та рівень безробіття.

III. Інформаційне забезпечення задачі: Чисельність населення країни становить 35 млн. осіб; в тому числі: 10 млн. осіб – діти до 16 років, 14 млн. осіб вибули зі складу робочої сили, 1 млн. осіб – безробітні.

Задача № 29

I. Вихідні дані: У попередньому році номінальний ВВП становив 283 млрд. євро, реальний ВВП – 246 млрд. євро.

II. Завдання до ситуації: Визначити темп інфляції для поточного року країни «А».

III. Інформаційне забезпечення задачі: У поточному році очікується одержати номінальний ВВП 190 млрд. євро за індексу цін ВВП 132 %.

Задача № 30

I. Вихідні дані: Рівень (норма) безробіття = кількість безробітних / робоча сила $\times 100\%$.

II. Завдання до ситуації: Визначте величину робочої сили та рівень безробіття.

III. Інформаційне забезпечення задачі: Чисельність населення країни становить 54 млн. осіб; в тому числі: 15 млн. осіб – діти до 16 років, 21 млн. осіб вибули зі складу робочої сили, 1,5 млн. осіб – безробітні.

5. Питання до підсумкового контролю

1. Охарактеризуйте становлення і розвиток макроекономіки.
2. Назвіть класифікацію інфляції за різними класифікаційними ознаками.
3. Охарактеризуйте функції макроекономіки.
4. Дайте класифікацію економічним законам, принципам та категоріям.
5. Назвіть методи і принципи макроекономічного моделювання.
6. Назвіть основні соціально-економічні наслідки інфляції.
7. Охарактеризуйте економічний кругообіг.
8. Проаналізуйте методологічні принципи побудови системи національних рахунків.
9. Назвіть основні макроекономічні показники.
10. Охарактеризуйте сутність СНР та її відмінність від системи БНГ (балансу народного господарства).
11. Охарактеризуйте валовий внутрішній продукт, методи його обчислення.
12. Розкрити номінальний та реальний ВВП.
13. Охарактеризуйте споживчий кошик та цінові індекси.
14. Назвіть основні фактори, що впливають на сукупний попит.
15. Охарактеризуйте сутність сукупного попиту, його структуру.
16. Проаналізуйте сукупну пропозицію.
17. Охарактеризуйте фактори, що визначають сукупну пропозицію.
18. Що являє собою рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції.
19. Розкрити середню схильність до споживання і заощадження.
20. Розкрити граничну схильність до споживання і заощадження.
21. Охарактеризуйте споживання як функцію доходу кінцевого використання.
22. Охарактеризуйте модель мультиплікатора й акселератора.
23. Розкрити рівновагу економічних систем та механізм її забезпечення.
24. У чому полягає відмінність гіпотез класичної моделі рівноваги?
25. Охарактеризуйте умови рівноваги ринку праці.
26. Розкрити ринок товарів і його рівновага.
27. Охарактеризуйте рівновагу ринку заощаджень.
28. У чому полягає ринок грошей та його рівновага?
29. Чим відрізняються інфляційний та дефляційний (прецесійний) розриви?
30. Охарактеризуйте модель «вилучення – ін'єкції».
31. Охарактеризуйте взаємозв'язок ринку праці з виробничою функцією.
32. Розкрити ринок товарів та платних послуг.
33. Охарактеризуйте модель «витрати-випуск» - кейнсіанську модель товарного ринку.
34. Розкрити рівновагу на товарному ринку без державного втручання та з ним.
35. Охарактеризуйте інфляційний та дефляційний (прецесійний) розриви.
36. Розкрити сутність фіскальної політики.
37. Охарактеризуйте види податків в Україні.
38. Проаналізуйте податки – основне джерело доходів держави.
39. Охарактеризуйте державні витрати.
40. Охарактеризуйте стимулюючу та стримуючу фіскальну політику.
41. У чому полягає фіскальна політика?
42. Розгляньте дискреційну та автоматичну фіскальну політику.
43. Розкрийте сутність дефіциту державного бюджету.
44. Що таке державний борг?
45. Охарактеризуйте методи управління державним боргом.
46. Проаналізуйте грошовий ринок.
47. Порівняйте дискреційну та не дискреційну монетарну політику.
48. Охарактеризуйте грошову пропозицію та грошовий попит.
49. Дайте характеристику грошовій масі й грошовій базі.
50. В чому полягає роль центрального банку у грошовій політиці?

51. Охарактеризуйте сутність монетарної політики.
52. Яке значення має антиінфляційна політика?
53. Проаналізуйте особливості фрикційного, структурного та циклічного безробіття.
54. Назвіть особливості соціально-економічних проявів інфляції.
55. Які існують економічні й соціальні наслідки безробіття?
56. Що таке макроекономічна нестабільність та нерівномірність економічного розвитку?
57. Охарактеризуйте циклічність, інфляція та безробіття як прояви макроекономічної нестабільності.
58. Проаналізуйте сутність, джерела умови й характерні риси економічного зростання.
59. Охарактеризуйте державне регулювання економічного зростання.
60. Охарактеризуйте безробіття як прояв макроекономічної нестабільності.
61. В чому полягає розрахунок темпу інфляції?
62. Що являє собою взаємозв'язок безробіття та інфляції?
63. Назвіть особливості інструментів центрального банку.
64. В чому полягають особливості ринку праці та стану безробіття в Україні?
65. Проаналізуйте грошовий ринок.
66. Охарактеризуйте інфляційні процеси в Україні.
67. Проаналізуйте фактичний та природний рівень безробіття.
68. Що таке інфляційна спіраль?
69. Охарактеризуйте нециклічні коливання економіки.
70. Охарактеризуйте соціальний захист безробітних.
71. Охарактеризуйте механізм функціонування ринку праці.
72. Перспективи та проблеми економічного зростання в Україні.
73. Розкрийте сутність чинників, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці.
74. Охарактеризуйте сутність та механізм взаємозв'язку безробіття та інфляції.
75. Охарактеризуйте типові компоненти платіжного балансу.
76. Назвіть інструменти зовнішньоторговельної політики.
77. Перелічіть основні чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці.
78. Розкрийте зміст рекомендацій щодо подолання безробіття з точки зору різних теоретичних концепцій.
79. Охарактеризуйте зв'язок валютного курсу з платіжним балансом.
80. Назвіть інфляційні процеси в Україні: причини, наслідки й засоби стримування.
81. Охарактеризуйте вплив монетарної політики на економіку: політика «дорогих» та «дешевих» грошей.
82. Розкрийте типові компоненти платіжного балансу.
83. Охарактеризуйте міжнародні системи валютних курсів.
84. Охарактеризуйте іноземне інвестування.
85. Охарактеризуйте платіжний баланс України.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. Редакція від 01.001.2020 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
2. Митний кодекс України. Редакція від 01.10.2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).

3. Податковий кодекс України. Редакція від 03.09.2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
4. Господарський кодекс України. Редакція від 08.10.2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України. Редакція від 04.03.2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
6. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України. Редакція від 14.10.2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
7. Про господарські товариства: Закон України. Редакція від 31.03.2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення 14.05.2024) (українською мовою).
8. Про захист прав споживачів: Закон України. (1991). Редакція від 19.11.2022 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
9. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України (2015). Редакція від 14.10.2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).

Базова література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник. У 2-х кн. Кн. 1. Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка за ред. Степана Панчишина, Петра Островерха. Львів: Априорі, 2017. 567 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник. К.: Знання, 2019. 851 с.
3. Базилінська О. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 442 с.
4. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2019. 688 с.
5. Ватаманюк Г.В., Панчишин С.М. та ін. Основи економічної теорії: макро та мікроекономіка: навч. посіб. К.: Вид. дім "Альтернативи", 2019. 320 с.
6. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка України: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 470 с.
7. Гронтовська Г. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 672 с.
8. Гронтовська Г., Косік А. Макроекономіка: практикум. К.: ЦУЛ. 2019. 400 с.
9. Данилович-Кропивницька М.Л., Стецюк П.І., Тивончук І.О. Макроекономіка: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 292 с.
10. Корогодова О. О. Національна економіка: практикум: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 80 с.
11. Лагутін В.Д., Ніколаєць К.М., Щербакова Т.А. та ін. Економічна теорія: підручник: у 2 ч. Ч. 2. Макроекономіка; за ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 328 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjIxNw==/8174e2062e429d8399c47bfb306905e8.pdf> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
12. Макаренко М. І., Семененко Т. О., Петрушенко Ю. М. Макроекономіка: підручник. 2-ге вид., переробл. Суми: Сумський державний університет, 2021. 307 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/86041/3/Makarenko.pdf> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
13. Макаренко М. Макроекономіка: навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2021. 216 с.

14. Малий І.Й., Радіонова І.Ф., Куценко Т.Ф., Федірко Н.В. та ін.. Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2016. 254 с. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/Faculty_of_Economics_and_Administration/kmdu%20fetau/Publications/PosD196bnik_52012817_0329.pdf(дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
15. Макроекономіка: навч. посіб. За ред. проф. С.І. Архієреєва. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/d4945429-9a8c-4c41-a543-7d460fa4c9f4/content>(дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
16. Макроекономіка: Практикум: навч. посіб. Уклад. Тульчинська С.О.; Покровська Н.М. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2023. 154с.
17. Макроекономіка та мікроекономіка: практикум: навч. посіб. Уклад.: Шашина М.В. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 88 с.
18. Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня – бакалавр. Уклад. О.І. Андрусь. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 325 с. URL:<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/c47643b5-463e-4128-8977-e88f7b96f947/content>(дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
19. Панчишин С.М. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету освітньої програми «Міжнародна економіка». Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 118 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Macroeconomics-Metod-Panchyshyn_SM_2020.pdf(дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).
20. Пилипенко Н. М. Макроекономіка: Конспект лекцій. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2023. 112 с.
21. Солонінко К.С. Макроекономіка. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 200 с.

Допоміжна література

1. Білоус О.Г. Економічна система глобалізму. К: КНТЕУ, 2019. 389 с.
2. Белей С.І., Бойда С.В., Колосінська М.І. Глобальна економіка: навч.посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 227 с.
3. Бочан І.О., Бочан В.І., Поплавський В.Г., Бігус М.М. Міжнародна економіка: навч. підручник для студ. економ. спеціальностей професійного спрямування з туристичного і торговельного підприємництва. Львів: Львівський інститут економіки і туризму, 2020. 380 с.
4. Бріль М.С., Кліменко О.М., Лісна І.Ф. Політична економія: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.
5. Гальчинський А. Теорія грошей: Навч.-метод. посіб.К.: Основи, 2018. 400 с.
6. Грищенко О.Г. Гроші та грошовий обіг: Навч. посіб. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2020. 309 с.
7. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Регіональна економіка: навчальний посібник. Х.: ФОПБровін О.В., 2018. 284 с. URL: <http://moodle.nati.org.ua/mod/resource/view.php?id=18636> (дата звернення 14.05.2024) (українською мовою).
8. Єщенко П.С., Паякін Ю.І. Сучасна економіка: навч. посіб. К.: Вища шк., 2017. 400 с.
9. Жук О. Управління людськими ресурсами: навч. посібник. Львів: Видавець ФОП Марченко Т.В., 2021. 338 с.
10. Карлін М. І., Проць Н. В. Фінанси зарубіжних країн: конспект лекцій. Луцьк: Вежа-друк, 2022. 103 с.
11. Кудінова А. Основи економічних знань: навч. посіб. Київ: ВЦ "Академія", 2023. 208 с.
12. Кузь В. І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
13. Лагутін В.Д. Гроші та грошовий обіг: навч. посіб. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2020. 320 с.
14. Назаркевич І.Б. Державне регулювання структурних змін в економіці України: проблеми та перспективи: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 356 с.
13. Несененко П.П., Артеменко О.А., Патлатой О.Є. Теоретичні основи економічної політики: навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 306 с.

15. Пурська І.С. Основи економіки: навч.-метод. посіб. Львів, 2017. 93 с. URL: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/2020-Osnovy-ekonomiky-navchal-no-metodychni-materialy.pdf> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).

16. Скопенко Н.С., Федулова І.В., Мазник Л.В. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навч. посіб. К. : НУХТ, 2021. 344 с.

17. Федоренко А.Є. Державне регулювання розвитку інформаційної сфери України в умовах трансформації національної економіки: монографія. Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів: ЧНТУ, 2020. 363 с. URL: <http://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/20296?show=full&locale-attribute=uk> (дата звернення 14.09.2024) (українською мовою).

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

2. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/uryad-ta-organi-vladi/team> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

3. Електронна бібліотека стандартів і нормативів. URL: <http://www.e-gost.org.ua>. (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

4. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

5. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (Мінінфраструктури). URL: <https://mtu.gov.ua/content/hto-mi-e.html> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

6. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

7. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

8. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

9. Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

10. Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine) URL: <http://iccu.org/> (дата звернення 15.09.2024) (українською мовою).

11. Сайт Європейського центрального банку. URL: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html> (дата звернення 15.09.2024) (англійською мовою).

12. Сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org/en/home> (дата звернення 15.09.2024) (англійською мовою).

13. Сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org/index.htm> (дата звернення 15.09.2024) (англійською мовою).

14. Сайт Організації об'єднаних націй URL: <http://www.un.org> (дата звернення 15.09.2024) (англійською мовою).

15. Сайт Європейського Союзу URL: <http://europa.eu> (дата звернення 15.09.2024) (англійською мовою).